

T O L K I T

SAFER
GRASSROOTS
SPORT

Co-funded by
the European Union

Šport ima moč, da navdihuje, povezuje skupnosti in oblikuje vrednote, ki trajajo vse življenje. Da pa bi šport v celoti uresničil svoj potencial, mora biti varen in vključujoč za vse – zlasti na lokalni ravni, kjer se začne največ športnih poti.

Iz tega prepričanja je nastal projekt GRASS – Varno športno okolje na lokalni ravni. Portugalski olimpijski komite se kot koordinator tega projekta s ponosom povezuje s predanimi partnerji iz vse Evrope, ki jih združuje **skupna zavezanost k zaščiti športa pred vsemi oblikami nasilja in zlorab.**

Skupaj si prizadevamo okrepiti zmogljivosti športnih organizacij na lokalni ravni za **ustvarjanje varnejšega športnega okolja.** Eden ključnih rezultatov projekta je **Digitalni priročnik** za zagotavljanje varnega športnega okolja, dopolnjen z **Orodjem za samooceno stanja.**

Digitalni priročnik vključuje **sklop praktičnih virov, ki društvom pomagajo pri uresničevanju smernic varnega športnega okolja** ter pri izpolnjevanju njihove dolžnosti skrbi za športnike, trenerje, prostovoljce in vse člane športne skupnosti.

Glede na zmogljivost in stopnjo zavezanosti vašega društva lahko začnete z izvajanjem **osnovnih ukrepov, naredite korak dlje ali uvedete celovit pristop.**

»Upamo, da bo ta **priročnik omogočil vsakemu športnemu društvu na lokalni ravni**, da naredi konkretne korake k varnejšemu športnemu okolju.«

V imenu Portugalskega olimpijskega komiteja se zahvaljujem vsem partnerjem, ki sodelujejo v tem projektu, za njihove neprecenljive prispevke, in se veselim nadaljevanja tega pomembnega skupnega dela.

Poskrbimo, da bo množični šport ostal prostor rasti, vključevanja in varnosti – za vse.

Fernando Gomes
Predsednik portugalskega
olimpijskega komiteja

*Upamo, da bo ta priročnik
omogočil vsakemu
športnemu društvu
na lokalni ravni, da
naredi konkretne korake
k varnejšemu
športnemu okolju.*

*Orodje zajema
9 sklopov (delovnih
področij) in za vsak
sklop je na voljo niz
podpornih gradiv.*

Nasveti in priporočila za izvajanje ukrepov	4
Digitalni priročnik za zagotavljanje varnega športnega okolja	5
Sklop 1	8
Smerince za zagotavljanje varnega športnega okolja	
Sklop 2	12
Sistem in struktura za odzivanje na nepravilnosti	
Sklop 3	17
Nasveti, podpora in informacije	
Sklop 4	21
Izobraževanje in usposabljanje	
Sklop 5	25
Minimalni delovni standardi	
Sklop 6	30
Ravnanje, smernice in etika	
Sklop 7	34
Zaposlovanje osebja in prostovoljcev	
Sklop 8	38
Partnerstva in viri	
Sklop 9	41
Spremljanje, vrednotenje in učenje	
Ključni izrazi in opredelitve	44

*Začnite z naslednjimi
praktičnimi
nasveti in naredite
pomembne korake
pri vzpostavljanju
varnega športnega
okolja v svojem
športnem društvu.*

✱ Je vaše društvo **ČLAN KROVNE ŠPORTNE ORGANIZACIJE** ali nacionalne panožne športne zveze (NPŠZ)? Obrnite se nanje za podporo pri uvajanju posameznih področij.

✱ Niste sami! **NAJ TUDI DRUGI PRISPEVAJO K OBLIKOVANJU SMERNIC.** Otroci, starši, vodstvo društva in trenerji imajo svoje poglede na to, kako želijo prispevati k varnemu športnemu okolju. Vključite jih razpravo in skupaj razmislite o naslednjih korakih.

✱ **ORGANIZIRAJTE LETNO INFORMATIVNO SREČANJE** za vse člane društva, kjer predstavite smernice varnega športnega okolja ter vlogo in pristojnosti zaščitnika varnega športnega okolja.

✱ Ne zamudite priložnosti **ZA ZBIRANJE POVRATNIH INFORMACIJ** o že uvedenih ukrepih. Z vključevanjem povratnih informacij svojih članov naredite še en pomemben korak naprej!

✱ In nenazadnje: vzpostavitev smernic varnega športnega okolja ni enodnevno delo. Uvajajte jih postopoma, **KORAK ZA KORAKOM.** S podporo tega priročnika lahko oblikujete trden načrt in ukrepe izvajate v svojem tempu ter glede na potrebe vašega društva.

in hvala, ker ste se zavezali varnemu športnemu svetu za vse!

Orodje zajema 9 sklopov (delovnih področij) za vsak sklop pa so na voljo ustrezna **podporna gradiva**. Glede na zmožljivosti vašega društva lahko izvedete **osnovne ukrepe, naredite korak dlje ali uvedete celovit pristop**.

Posamezna podporna gradiva za vsak vsebinski sklop lahko prenesete ločeno v nadaljevanju tega priročnika.

Če ste že izpolnili **Orodje za samooceno stanja** na področju varnega športnega okolja, ste prejeli

informativno oceno vaše ravni, na kateri lahko začnete z vsakim sklopom. Ta ocena je zgolj usmeritev – vedno preverite ukrepe tudi na nižjih ravneh, saj boste morda morali začeti z nekaterimi predhodnimi koraki.

SKLOP

1

Smernice za zagotavljanje varnega športnega okolja

ZAČETNA STOPNJA

KORAK 1 ✨ določite vizijo društva glede varnega športnega okolja in jo vključite v statut

KORAK 2 ✨ opišite glavne oblike medosebnega nasilja

VMESNA STOPNJA

KORAK 3 ✨ pri oblikovanju smernic vključite mnenja drugih, predvsem otrok.

CELOVIT PRISTOP

KORAK 4 ✨ oblikujte smernice varnega športnega okolja, prilagojene vašemu športnemu društvu

2

Sistem in struktura za odzivanje na nepravilnosti

KORAK 1 ✨ imenujte zaupnika varnega športnega okolja v društvu in zagotovite, da so vsi seznanjeni z njegovo vlogo

KORAK 2 ✨ vzpostavite mehanizme za prijavo

KORAK 3 ✨ oblikujte postopek odziva po prijavi

KORAK 4 ✨ oblikujte postopek odziva na nepravilnosti (protokol ukrepanja po prijeti prijavi kot vodilo za reševanje primerov v društvu)

KORAK 5 ✨ spremljajte in varno shranite zbrane podatke in prijave

SKLOP	ZAČETNA STOPNJA	VMESNA STOPNJA	CELOVIT PRISTOP
3 Nasveti, podpora in informacije		KORAK 1 ✂ zagotavljanje informacij in podpore med in po incidentu ali pritožbi	KORAK 2 ✂ omogočite sodelovanje vašega zaščitnika varnega športnega okolja z drugimi zaščitniki
4 Izobraževanje in usposabljanje	KORAK 1 ✂ usposobite zaščitnika varnega športnega okolja KORAK 2 ✂ ozaveščajte člane društva o varnem športnem okolju		KORAK 3 ✂ vključite tematiko varnega športnega okolja v uvajalni proces novega osebja
5 Minimalni delovni standardi	KORAK 1 ✂ določite postopke za varno okolje v garderobah KORAK 2 ✂ določite postopke za varno prevažanje športnikov KORAK 3 ✂ določite postopke za dnevna in večdnevna potovanja KORAK 4 ✂ določite smernice glede nadzora in ustreznega številčnega razmerja med osebjem društva in tekmovalci KORAK 5 ✂ določite postopke glede fotografiranja, snemanja, spletne varnosti, družbenih omrežij ter (spletnega) ustrahovanja	KORAK 6 ✂ poskrbite, da bodo vsi v društvu seznanjeni z navedenimi postopki za varno športno okolje	KORAK 7 ✂ določite postopke za oceno tveganj in ukrepe za njihovo zmanjšanje
6 Ravnanje, smernice in etika	KORAK 1 ✂ oblikujte kodekse vedenja za vse skupine v vašem društvu (športnike, trenerje, osebje, starše, vodstvo ...)	KORAK 2 ✂ predstavite in spodbujajte spoštovanje kodeksov vedenja	KORAK 3 ✂ zagotovite, da vsi člani osebja podpišejo kodeks vedenja in se zavežejo k njegovemu upoštevanju

SKLOP	ZAČETNA STOPNJA	VMESNA STOPNJA	CELOVIT PRISTOP
7 Zaposlovanje osebja in prostovoljcev	KORAK 1 ✨ določite opise delovnih mest in izbirne postopke kandidatov	KORAK 2 ✨ v izbirne postopke vključite preverjanje referenc in preteklih izkušenj	KORAK 3 ✨ preverite kazensko evidenco kandidatov
8 Partnerstva in viri		KORAK 1 ✨ vzpostavite partnerstva in dogovore, ki podpirajo društvo pri zagotavljanju varnega športnega okolja	KORAK 2 ✨ pri sklepanju partnerstev in dogovorov upoštevajte načela varnega športnega okolja
9 Spremljanje, vrednotenje in učenje			KORAK 1 ✨ redno spremljajte in ocenjujte učinkovitost smernic in postopkov varnega športnega okolja v društvu

S K L O P 1

Smernice za *zagotavljanje*
varnega športnega okolja

Vzpostavljanje varnega športnega okolja v društvu se začne z oblikovanjem jasnih smernic in skupne vizije. Ta vizija usmerja vse nadaljnje odločitve in zagotavlja, da se vsi člani društva zavedajo pomena zaščite v športu. Vizija mora biti jasno izražena v statutu društva in dostopna vsem članom. Pri oblikovanju smernic za varno športno okolje vključimo čim več aktivnih članov društva, predvsem otroke. Na ta način postane varno športno okolje jasno vsem.

Vzpostavite jasne smernice za zaščito vseh, ki sodelujejo v športu.

ZAČETNA STOPNJA

KORAK 1

Določite vizijo društva glede varnega športnega okolja in jo vključite v statut

Na ta način pomen, ki ga vaše društvo pripisuje tej temi, postane sestavni del temeljnih (pravnih) dokumentov vašega športnega društva.

KORAK 2

Opišite glavne oblike medosebnega nasilja

Da bi bilo varno športno okolje vključeno v delovanje društva, je ključno, da vsi razumejo, kaj to področje vključuje. Znanje o različnih oblikah nasilja je temelj za skupno ukrepanje. Vključite opredelitve različnih oblik medosebnega nasilja v delovanje športnega društva.

VMESNA STOPNJA

KORAK 3

Pri oblikovanju smernic vključite mnenja drugih, predvsem otrok.

Pri pripravi smernic uporabite vključevalen pristop: povabite k sodelovanju otroke, mladostnike, starše, trenerje, prostovoljce in druge člane društva.

CELOVIT PRISTOP

KORAK 4

Oblikujte smernice varnega športnega okolja, prilagojene vašemu športnemu društvu

Ta priročnik vam pomaga oblikovati smernice na devetih vsebinskih področjih. Uvedite jih postopoma – korak za korakom, v skladu z vašimi zmožnostmi in okoliščinami.

PRIMER DOBRE PRAKSE

DRUŠTVENA VIZIJA

*Spletna stran ekipe Kempisch
Triathlon Team (Belgija):*

**NE NASILJU
IN ZLOBAM!**

Vsakdo v športu bi se moral počutiti varno. Zato je pomembno preprečevati vsako obliko neprimernega vedenja, kot so spolno nasilje in zlorabe, žaljivke, ustrahovanje, diskriminacija, grožnje in napadi. Prav tako mora biti jasno, kako ravnati, ko pride do incidenta.

Če se srečate z nasiljem ali zlorabo – tudi če niste neposredno žrtev, temveč le opazovalec – to pomeni, da športno okolje ni več varno. Takšne izkušnje lahko sprožijo močna čustva in dvome. Ne obdržite jih zase.

Opozorite in se pogovorite z nekom, ki mu zaupate. S pravočasnim razkritjem nasilja in zlorab lahko preprečimo njihovo ponovitev ali poslabšanje situacije.

S K L O P 2

Sistem in struktura za
odzivanje na nepravilnosti

Za omogočanje prijave nasilja ali zlorab v športnem okolju je ključno, da društvo imenuje osebo, ki bo te prijave sprejemala – to je zaščitnik varnega športnega okolja. Ta oseba mora imeti ustrezne kompetence za poslušanje, presojo resnosti primera poznavanje nadaljnjih postopkov. Društvo mora imeti jasne postopke za odziv na nepravilnosti.

Pomembno je, da so vsi v društvu seznanjeni o tem, kako poročati, kakšen je nadaljnji proces, saj s tem omogočimo čim bolj dostopno poročanje.

Razmislite tudi o tem, kako boste varno shranili ta poročila in kdo ima dostop do teh občutljivih podatkov.

Vzpostavite pregleden sistem in strukturo, ki omogoča enostavno prijavo (sumov) medosebnega nasilja.

ZAČETNA STOPNJA

KORAK 1

Imenujte zaščitnika varnega športnega okolja v društvu in zagotovite, da so vsi seznanjeni z njegovo vlogo

V tem koraku definirajte vlogo zaščitnika in določite profil osebe, ki ga iščete. Ljudje v društvu ne morejo prijaviti suma medosebnega nasilja, če ne vedo kdo je zaščitnik. Prepričajte se, da vsi poznajo zaščitnika in kako stopiti v stik z njim!

VMESNA STOPNJA

KORAK 4

Oblikujte postopek odziva na nepravilnosti (protokol ukrepanja po prijeti prijavi kot vodilo za reševanje primerov v društvu)

Strukturiran protokol predstavlja vodilo za obravnavo primerov medosebnega nasilja. Različne faze protokola predstavljajo temeljno strukturo sistema poročanja v športnem društvu.

CELOVIT PRISTOP

KORAK 5

Spremljajte in varno shranite zbrane podatke in prijave

Kdo ima dostop do prijav? Kdo v društvu je obveščen o prijavi? Kako prijave varno shraniti? Tukaj najdete nekaj nasvetov za vzpostavitev nadzora in varne hrambe prijav.

KORAK 2

Vzpostavite mehanizme za prijavo

Se lahko prijava opravi po telefonu? Morda prek spletnega obrazca? Je zaščitnik na voljo med treningom in/ali na tekmovanjih? Poskrbite, da bo postopek »kako«, »kaj« in »kje« jasen potencialnim poročevalcem.

KORAK 3

oblikujte postopek odziva po prijavi

Vsem v društvu pojasnite, kako deluje postopek odziva po prijavi in razložite vsak njegov korak. Na ta način boste zagotovili ključne informacije za potencialne poročevalce. Tako se bo oseba, ki poroča, počutila bolj samozavestno.

PRIMER DOBRE PRAKSE

BMX klub Ostend – spletna stran

Geertrui De Leersnijder je bila s strani upravnega odbora uradno imenovana za zaščitnico varnega športnega okolja. Članom kluba se je predstavila takole:

Ali se soočate z nasiljem, ustrahovanjem, diskriminacijo, izsiljevanjem, ustrahovanjem, spolno neprimernimi komentarji ali dotikom? Ali med športnimi aktivnostmi opazite stvari, ki se vam ne zdijo v redu? Imate druge pomisleke ali samo super dobro idejo, vendar se obotavljate, da bi se z nekom pogovorili o tem?

Sem Geertrui De Leersnijder, zaščitnica varnega športnega okolja v BMX klubu Ostend. Dosegljiva sem vsem športnikom, staršem, trenerjem, članom uprave in prostovoljcem.

Pišite mi na geertrui.deleersnijder@gmail.com, pokličite na 0474/262541, ali pa me ogovorite med treningom ali tekmovanjem.

S K L O P 3

HEYS

12

Nasveti, podpora
in informacije

Vsako športno društvo ima ključno nalogo, da ob incidentu ali prijavi ustrezno obvešča vpletene osebe – tako med samim postopkom kot po njem. Pomembno je tudi, da društvo še naprej krepi vlogo zaščitnika varnega športnega okolja. Redno povezovanje z drugimi zaščitniki in izmenjava izkušenj je ključen del podpore ter strokovne rasti v tej vlogi.

Podpirajte zaščitnika varnega
športnega okolja tudi po
začetnem usposabljanju

VMESNA STOPNJA

KORAK 1

Zagotavljanje informacij in podpore med in po incidentu ali pritožbi

Še naprej obveščajte vpletene osebe o poteku obravnave prijave. S tem gradite zaupanje omogočate občutek vključenosti in pokažete, da društvo prijavo jemlje resno. To zmanjšuje tveganje za umik iz društva in spodbuja občutek varnosti.

CELOVIT PRISTOP

KORAK 2

Omogočite sodelovanje vašega zaščitnika varnega okolja z drugimi zaščitniki

Začetno usposabljanje zaščitnika je pomemben prvi korak, a ključna je tudi stalna podpora pri razvoju njegove vloge. Povezovanje z drugimi zaščitniki, izmenjava izkušenj in skupno reševanje dilem so neprecenljiva orodja za nadaljnjo krepitev znanja, samozavesti in učinkovitosti zaščitnika.

PRIMER DOBRE PRAKSE

Na spletni strani Flamske judo zveze (Belgija)

Intervizijsko srečanje za zaščitnike varnega športnega okolja judo zveze

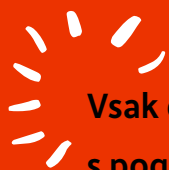
8. februar 2024 | 19:00–22:00

- ✓ Ali vaše društvo meni, da je varno športno okolje pomembno?
- ✓ Ste v svojem društvu že imenovali zaščitnika varnega športnega okolja in imate vprašanja v zvezi s posameznimi primeri?
- ✓ Vas zanima imenovanje zaščitnika v prihodnosti, pa nimate vseh odgovorov?

Potem se prijavite na srečanje za zaščitnike varnega športnega okolja in izmenjajte izkušnje z drugimi!

Izobraževanje in usposabljanje

Vsak član društva mora biti seznanjen s pogoji za varno športno okolje. Na informativnih srečanjih lahko društvo svoje člane ozavešča o pomenu prijetnega in varnega okolja, k čemur lahko prispeva vsak posameznik.

Člane je pomembno informirati o tem, kaj je medosebno nasilje in po katerih znakih ga lahko prepoznamo pri morebitnih žrtvah. Pomembno je, da vedo, kako lahko v takšnih primerih ukrepajo in na koga se lahko obrnejo.

Poleg tega je bistveno zagotoviti kakovosten program izobraževanja za zaščitnika varnega športnega okolja ter vključiti tematiko zaščite v uvajanje vsakega novega člana osebja v društvu.

Nadaljujte z obveščanjem članov o varnem športu, da bodo vsi ozaveščeni o pomenu okolja, v katerem lahko vsakdo sodeluje varno.

ZAČETNA STOPNJA

KORAK 1

Usposobite zaščitnika varnega športnega okolja

Vloga zaščitnika varnega športnega okolja je zelo specifična.

Za učinkovito opravljanje te naloge je nujno zagotoviti kakovosten program usposabljanja.

KORAK 2

Ozaveščajte člane društva o varnem športnem okolju

Spodbujajte člane društva (preko spleta ali na sestankih), da pridobijo informacije o varnem športnem okolju ter o tem, kako naj ravnajo, če zaznajo ali doživijo medosebno nasilje.

CELOVIT PRISTOP

KORAK 3

Vključite tematiko varnega športnega okolja v uvajalni proces novega osebja

Vsak novi član osebja ali prostovoljec mora že ob začetku spoznati smernice za varno športno okolje v društvu in protokole.

PRIMER DOBRE PRAKSE

Na spletni strani Flamske nogometne zveze (Belgija)

Usposabljanje za zaščitnike varnega športnega okolja vsebuje dve delavnici

1. Ravnanje v primerih medosebnega nasilja

V prvem delu se poglobimo v to, kaj šteje kot ustrezno oziroma neustrezno vedenje, in sicer na podlagi konkretnih primerov iz nogometa. Obravnavamo tako spolno nasilje kot tudi ustrahovanje ter fizično in psihološko nasilje.

2. Odgovornosti zaščitnika varnega športnega okolja

V tem delu obravnavamo, katere postopke lahko društvo in zaščitnik varnega športnega okolja sledita v različnih situacijah – na igrišču in zunaj njega. Prav tako razpravljamo o tem, kako lahko društvo proaktivno razvije in uvede smernice varnega športnega okolja.

S K L O P 5

Minimalni delovni *standardi*

Smernice za varno športno okolje predstavljajo okvir, ki zagotavlja, da vsi vedo, kako prispevati k varnemu športnemu okolju.

A kako to prenesti v prakso? Kako zaščitimo mlade udeležence v garderobah, med prevozi na tekme ali med potovanji, ko so pod nadzorom društvenih oseb in ne staršev?

Kakšno stališče ima društvo do spletne varnosti, družbenih omrežij in uporabe fotografij v športnem kontekstu?

Posebne smernice za posamezne situacije, v katerih se znajdejo mladi v društvu, omogočajo, da vsak član društva ve, kaj se od njega pričakuje.

Prenesite svoje smernice za varno športno okolje v prakso! Oblikujte jasne usmeritve, da bo vsem v društvu jasno, kako lahko skupaj prispevamo k varnemu in zdravemu okolju.

ZAČETNA STOPNJA

KORAK 1

Določite postopke za varno okolje v garderobah

Pri oblikovanju teh smernic določite, do katere starosti smejo biti starši ali trenerji prisotni v garderobah in kakšna je njihova vloga v tem prostoru.

KORAK 2

Določite postopke za varno prevažanje športnikov

Lahko trenerji pobirajo športnike na domu in jih vozijo na treninge ali tekme? Na kaj morajo biti pri tem pozorni? Kako poteka komunikacija s starši v teh primerih?

VMESNA STOPNJA

KORAK 6

Poskrbite, da bodo vsi v društvu seznanjeni z navedenimi postopki za varno športno okolje

Zagotovite, da so vsi v društvu seznanjeni s temi smernicami – to zmanjšuje možnost nesporazumov in krepi varnostno kulturo.

CELOVIT PRISTOP

KORAK 7

Določite postopke za oceno tveganj in ukrepe za njihovo zmanjšanje

Določene situacije pomenijo večje tveganje za pojav nasilja ali zlorab. Športno okolje pogosto vključuje dodatna specifična tveganja. Zato v društvu prepoznajte in opredelite ključna tveganja ter določite ukrepe za njihovo zmanjševanje.

KORAK 3

Določite postopke za dnevna in večdnevna potovanja

Mnogi mladi z veseljem odhajajo na športne dejavnosti doma in v tujini, tudi z nočitvami. Kako lahko kot športna organizacija tudi v teh primerih zagotovite varno okolje za vsakega udeleženca?

KORAK 4

Določite smernice glede nadzora in ustreznega številčnega razmerja med osebjem društva in tekmovalci

Premislite o tem, koliko spremljevalcev je potrebnih glede na velikost skupine in kako je zagotovljeno, da je vedno prisoten vsaj en dodaten trener/odrasel.

KORAK 5

Določite postopke glede fotografiranja, snemanja, spletne varnosti, družbenih omrežij ter (spletnega) ustrahovanja

Spletna tveganja so v zadnjih letih postala še večja. Mnogi mladi se soočajo z oblikami medosebnega nasilja tudi zunaj igrišč. Zato so tudi na tem področju potrebne jasne smernice, da se bodo vsi počutili varno in zaščiteno.

PRIMER DOBRE PRAKSE

**Fotografiranje s strani staršev in gledalcev
(Enota za zaščito otrok v športu – Združeno kraljestvo)**

Zmanjševanje tveganj

Že v fazi načrtovanja dogodka se odločite za pravila fotografiranja:

- ✓ popolna prepoved fotografiranja,
- ✓ obvezna registracija tistih, ki želijo fotografirati,
- ✓ ni splošne prepovedi fotografiranja
- ✓ prizorišče dogodka je javni prostor, zato prepoved ni mogoča.

Jasno in vnaprej obvestite vse – osebje, prostovoljce, gledalce, starše in otroke – o pravilih fotografiranja. V ta pravila vključite področja, kjer je fotografiranje prepovedano (npr. garderobe, sanitarije ...); za več informacij kliknite zavihek »Mobilni telefoni in fotoaparati v garderobah« zgoraj (ali spodaj, če uporabljate mobilno napravo)

Starše opozorite, da lahko fotografije, povezane z njihovimi ali tujimi otroki, na družbenih omrežjih (npr. Facebook, Instagram ...) povzročijo težave; posebno pozornost namenite označevanju ("tagging").

Vzpostavite postopke za odziv na morebitne kršitve, vključno z možnostjo prijave policiji, kadar je to potrebno.

S

K

L

O

P

6

Ravnanje, smernice in etika

Kako veste, kaj se od vas pričakuje, ko prevzamete vlogo v športnem društvu? Tu nastopijo kodeksi vedenja.

Kodeks vedenja določa pričakovano vedenje za vsako skupino (športnike, trenerje, zdravniško osebje, starše, člane uprave itd.). Ti kodeksi so učinkoviti le, če so poznani vsem in se redno predstavljajo članom društva.

S podpisom kodeksa vedenja se udeleženci zavežejo, da bodo vedno ravnali v skladu z načeli in prispevali k ustvarjanju varnega športnega okolja v društvu.

Oblikujte kodekse vedenja za vse skupine v društvu, da bo vsem jasno, da si društvo prizadeva za pozitivno kulturo, v kateri je vsakdo sprejet takšen, kot je.

ZAČETNA STOPNJA

KORAK 1

Oblikujte kodekse vedenja za vse skupine v vašem društvu

Določite pravila vedenja za vse, ki sodelujejo pri delovanju društva – zlasti za trenerje, športnike, osebje, starše, prostovoljce in člane uprave.

VMESNA STOPNJA

KORAK 2

Predstavite in spodbujajte spoštovanje kodeksov vedenja

Kodeks vedenja ne sme ostati le na papirju. Redno ga predstavljajte vsem članom društva, poudarjajte njegov pomen in pričakujte, da ga bodo vsi upoštevali.

CELOVIT PRISTOP

KORAK 3

Zagotovite, da vsi člani osebja podpišejo kodeks vedenja in se zavežejo k njegovemu upoštevanju

Osebe, ki pogosto sodelujejo s športniki (npr. trenerji, vodstvo, osebje), naj podpišejo kodeks vedenja ter se s tem zavežejo k odgovornemu in etičnemu ravnanju v vseh odnosih znotraj društva.

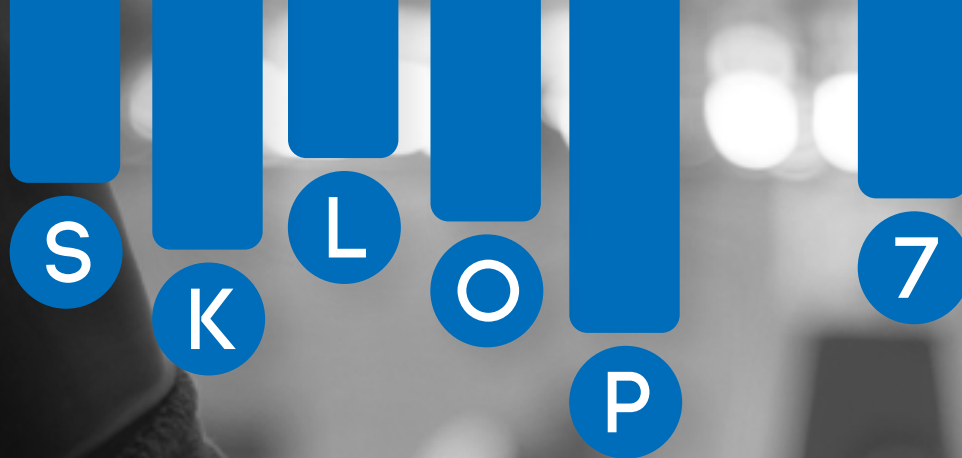
PRIMER DOBRE PRAKSE

Kodeks vedenja za trenerje in športnike v borilnih športih v Flandriji (Belgija):

Tukaj najdete prevod kodeksa vedenja v slovenščini:

1. Spoštujte vse in se ravajte po načelih fair-playa.
2. Spodbujajte zgledno vedenje.
3. Spoštujte pravila in dogovore.
4. Varujte varnost in dostojanstvo vsakega športnika.
5. Spoštujte osebne meje in prijavite neprimerno vedenje.
6. Skrbite za duševno zdravje športnikov.
7. O zdravstvenih težavah poročajte strokovnjaku.
8. Upoštevajte individualni razvoj in učni proces posameznika.
9. Odgovorno uporabljajte športno opremo in prostore.
10. Prioriteta naj bo veselje do športa in vadbe, ne športni rezultat.

Zaposlovanje osebja
in prostovoljcev

Poznavanje oseb, ki jih zaposlujete v športnem društvu je dodatno zagotovilo, da sodelujete z zaupanja vrednimi posamezniki, ki imajo v mislih dobrobit športnikov. Prvi korak je, da jasno **opredelite vloge** v društvu in profile oseb, ki jih potrebujete. **Osnovno preverjanje ozadja novega trenerja ali vodje** je pomemben varnostni ukrep za zaščito vseh udeležencev. Če želite biti popolnoma prepričani, da ne zaposlujete nikogar s kriminalno preteklostjo, lahko preverite tudi kazensko evidenco, če to dopušča zakonodaja vaše države.

Vzpostavite trden sistem zaposlovanja, ki vključuje premislek o tem, katere profile želite vključiti v društvo.

ZAČETNA STOPNJA

KORAK 1

Določite opise delovnih mest in izbirne postopke kandidatov

Določite, katere vloge in profile potrebujete v društvu. S tem boste povečali možnosti, da bodo naloge prevzeli ustrezni in odgovorni posamezniki.

VMESNA STOPNJA

KORAK 2

V izbirne postopke vključite preverjanje referenc in preteklih izkušenj

Pri izbiri trenerjev ali vodij, ki bodo delali z mladimi športniki, preverite njihove pretekle izkušnje, reference in druge ustrezne podatke.

CELOVIT PRISTOP

KORAK 3

Preverite kazensko evidenco kandidatov

Če to dovoljuje zakonodaja vaše države, preverite kazensko preteklost kandidatov za vloge trenerjev, uradnikov, članov osebja ipd.

PRIMER DOBRE PRAKSE

Kaj je treba vključiti v postopek zaposlovanja?
(Enota za zaščito otrok v športu – Združeno kraljestvo)

1. Napišite jasen opis delovnega mesta

Opis naj vključuje vse naloge, dolžnosti in odgovornosti, kar vsem omogoča jasno razumevanje obsega in narave vloge.

2. Določite profil kandidata

Vanj vključite opis spretnosti, vrednot, izkušenj in osebnostnih lastnosti, potrebne za uspešno opravljanje nalog, kot so:

- ✓ izkušnje z delom z otroki
- ✓ osredotočenost na otroka
- ✓ ustrezne športne ali druge kvalifikacije

3. Objavite razpis za delovno mesto

Razpis naj bo dostopen in široko objavljen, npr. prek društvenega glasila, spletne strani, oglasnih desk ali zaposlitvenih portalov. S tem zagotovite odprt, pregleden in pravičen postopek izbire.

S K L O P 8

Partnerstva in viri

Če želi vaše društvo graditi varno športno okolje, tega ne počnite sami. Je vaše društvo član športne zveze? Imajo strategije za pripravo smernic varnega športnega okolja? Poznate druga športna društva v okolici, s katerimi bi lahko sodelovali? Na koga se lahko obrnete v primeru nasilja ali zlorabe v društvu? **Poiščite prave partnerje in jasno določite merila sodelovanja.** Le tako boste razvili trdne temelje za dolgoročno varnost v športnem okolju.

Vzpostavite partnerstva in aktivirajte razpoložljive vire, ki vam lahko pomagajo pri vzpostavljanju varnega športnega okolja v vašem društvu.

VMESNA STOPNJA

KORAK 1

Vzpostavite partnerstva in dogovore, ki podpirajo društvo pri zagotavljanju varnega športnega okolja

Niste sami! Številne športne organizacije so že naredile prve korake – brez zadržkov jih prosite za pomoč ali izmenjavo dobrih praks.

CELOVIT PRISTOP

KORAK 2

Pri sklepanju partnerstev in dogovorov upoštevajte načela varnega športnega okolja

Ne sprejmite vsakega partnerstva. Premislite, katere vrednote, standardi in načela so za vas ključna – sodelujte le s tistimi, ki jih delijo.

S K L O P 9

Spremljanje, vrednotenje in učenje

Ko vaše društvo vzpostavi celovite smernice varnega športnega okolja, jih je treba redno preverjati. Ali vzpostavljeni postopki delujejo učinkovito? Ste prejeli povratne informacije članov, prijaviteljev ali drugih vključenih oseb? Pri uvajanju smernic v prakso boste gotovo naleteli na številne izzive in pasti.

S stalnim spremljanjem in izboljševanjem boste zagotovili, da lahko vsi v društvu delujejo v varnem in zdravem okolju.

Nenehno preverjajte učinkovitost svojih smernic in predpisov. Ključno je, da proaktivno zbirate povratne informacije svojih članov.

✓

CELOVIT PRISTOP

✦ **KORAK 1**

Redno spremljajte in ocenjujte učinkovitost smernic in postopkov varnega športnega okolja v društvu

Z rednim zbiranjem povratnih informacij vseh deležnikov (športnikov, staršev, osebja, prostovoljcev ...) in vključevanjem izboljšav boste nenehno krepili svoje strategije za varno športno okolje.

KLJUČNI POJMI IN OPREDELITVE

(Izjava o soglasju MOK,
oktober 2024)

✦ VARNO ŠPORTNO OKOLJE

Fizično in psihološko varno ter spodbudno športno okolje, kjer se lahko udeleženci razvijajo in izkusijo vse koristi športa.

✦ ZAGOTAVLJAJE VARNEGA ŠPORTNEGA OKOLJA

Vse proaktivne aktivnosti za preprečevanje ter ustrezno odzivanje na nepravilnosti, kot so zlorabe in nadlegovanje v športu, ter spodbujanje celovitih pristopov k dobremu počutju športnikov.

✦ MEDOSEBNO NASILJE

Namerna uporaba fizične sile, moči ali grožnje proti drugi osebi, skupini ali sebi, ki lahko vodi do poškodb, smrti, psihične škode ali pomanjkanja. Vključuje namerno uporabo fizične sile ali moči proti drugim osebam s strani posameznika ali majhne skupine posameznikov. Lahko se dogaja tudi na spletu, izvajajo ga različni akterji in ima različne oblike.

✦ ZLORABA OTROK/ MALOMARNOST

Zloraba otrok ali malomarnost pomeni vse oblike fizičnega in/ali čustvenega nasilja, spolne zlorabe, zanemarjanja, malomarnega ravnanja ali drugega izkoriščanja, ki povzroča dejansko ali potencialno škodo otrokovemu zdravju, preživetju, razvoju ali dostojanstvu v kontekstu odnosa odgovornosti, zaupanja ali moči.

✦ SPOLNO NASILJE (VKLJUČNO S SPOLNIM NADLEGOVANJEM)

Vsako spolno dejanje, poskus spolnega dejanja, neprimerne pripombe, dotiki brez soglasja ali druga spolna dejanja, ki vključujejo prisilo s strani katere koli osebe, ne glede na odnos storilca do žrtve, v katerem koli okolju (tudi doma ali na delu). Te različne oblike spolnega nasilja se lahko pojavijo tako na spletu kot osebno.

✦ FIZIČNO NASILJE

Fizično nasilje je dejanje, ki povzroča ali poskuša povzročiti bolečino in/ali telesno poškodbo. Vključuje pretepanje, sežiganje, brcanje, udarjanje, grizenje, pohabljanje ali ubijanje, uporabo predmetov ali orožja.

✦ PSIHOLOŠKO NASILJE

Psihološko nasilje predstavlja brezkontaktno zlonamerno vedenje (lahko je besedno ali nebesedno) z namenom manipulacije, grožnje, ustrahovanja, ponižanja; povzročanje miselnega izkrivljanja s čimer se osebi spreminja občutek samega sebe in s tem škoduje njenemu dobremu počutju. V športu zajema oblike nefizičnih vedenj, ki lahko športniku povzročijo fizično ali psihološko škodo. Pojavi se lahko na spletu ali zunaj njega in zajema različne oblike.

✦ ZANEMARJANJE

Zanemarjanje vključuje opustitev dolžnosti zagotavljanja osnovnih potreb, kot so prehrana, zdravstvena oskrba, varnost, nadzor do te mere, da je zdravje ali razvoj športnika znatno oslabiljeno ali resno ogroženo. Športnik je zanemarjen, če se zanj dolgo časa ne skrbi ali je zapuščen.

✦ ZAŠČITNIK VARNEGA ŠPORTNEGA OKOLJA

Oseba, ki aktivno prispeva k preprečevanju medosebnega nasilja in se ustrezno odziva na prijave ter ščiti posameznike, zlasti otroke in ranljive osebe v športu.

✦ SMERNICE ZAGOTAVLJANJA VARNEGA ŠPORTNEGA OKOLJA

Dokument, ki opredeljuje zavezanost, načela in pristop športne organizacije k zaščiti posameznikov pred nasiljem v športu.

✦ POSTOPKI ZA ZAŠČITO

Konkretni koraki, ki jih športna organizacija izvaja, za uresničitev ciljev smernic za varno športno okolje.

✦ SUM NA NEPRAVILNOST V ŠPORTU

Vsaka situacija, ki ogroža varnost ali dobrobit posameznikov v športnem okolju, povzroča škodo ali jih izpostavlja tveganju.

✦ POSTOPEK PRIJAVE IN MEHANIZEM POROČANJA

Uradni postopki športne organizacije, ki posameznikom omogočajo, da prijavijo pomisleke ali nepravilnosti.

✦ POSTOPEK ODZIVA NA NEPRAVILNOSTI

Uradni postopki športne organizacije za učinkovito in pravočasno obravnavo prijavljenih pomislekov ali nepravilnosti.

✦ PROTOKOL SPREMLJANJA

Natančno opredeljeni koraki, s katerimi društvo zagotovi ustrezno obravnavo prijave in zaščito vpletenih oseb.

✦ MINIMALNI DELOVNI STANDARDI

Sklop priporočenih proaktivnih ukrepov za vsakodnevno delovanje športne organizacije z namenom preprečevanja nasilja.

✦ KODEKS VEDENJA

Nabor pravil, načel in smernic, ki opisujejo pričakovano vedenje, prakse in etične standarde v športnem okolju ter vodijo posameznike pri ravnanju v različnih situacijah.

✦ VARNO ZAPOSLOVANJE

Postopek izbire oseb za delo v športni organizaciji (npr. trenerji, osebje, prostovoljci), ki zagotavlja varnost in dobro počutje vseh. Cilj je preprečiti vključevanje ali zaposlitev oseb v organizacijo, ki bi lahko predstavljale tveganje za druge.

Ta digitalni priročnik za varno športno okolje je bil razvit kot podpora športnim društvom pri ustvarjanju varnega, vključujočega in spoštljivega okolja. Predstavlja rezultat sodelovanja strokovnjakov in organizacij, zvezanih k zaščiti udeležencev v športu.

Avtor: Sportieq, Evy Van Coppenolle

Konzorcij projekta GRASS:

Olimpijski komite Portugalske (Cristina Almeida in Joana Gonçalves)

Univerza v Vicu (Montserrat Martin)

Qantara Sports (Bruno Rosa, Bruno Bidarra in Miguel Nery)

Olimpijski komite Slovenije (Peter Dokl)

Olimpijski komite Albanije (Alda Imeraj)

Ministrstvo za mladino in šport Bolgarije (Iliana Hristova)

Oblikovanje in produkcija: Trien Pauwels, www.trien.org

Fotografija: Unsplash

Datum izdaje: oktober 2025

Za dodatne informacije pišite na:

saferrassport@comiteolimpicoportugal.pt

ali obiščite www.saferrassport.eu

SAFER
GRASSROOTS
SPORT

Co-funded by
the European Union